

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség Kárász-utca 9.
Telefonszám: 305.
Egyes szám ára 10 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN
egész évre . K 24— félévre . . K 12—
negyedévre K 6— egyhónapra K 2—

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDÉKEN
egész évre . K 28— félévre . . K 14—
negyedévre K 7— egyhónapra K 2-40

Kiadóhivatal Kárász-utca 9.
Telefonszám: 81.
Egyes szám ára 10 fillér.

Szeged, 914.

III. évfolyam 206. szám.

Csütörtök, augusztus 20.

Szent István.

Géza vezér és Sarolta fia.

A passai egyház védőjéről, István vértanúról vette nevét.

995-ben fényes kísérettel menván Bajorországba, feleségül vette II. Henrik bajor hercegnek leányát, Gizellát két év múlva pedig a vezérek és a nép választásából, atyjának halála után ő lett a nép vezére.

Feladatául a nyugati értelemben vett állam szervezése és a kereszténység teljes meghonosítása jutott.

A pápa helybenhagyta intézkedéseit, nagy függetlenséget biztosított neki az egyház ügyeinek vezetésében, megadta a királyi címet, elküldte az eredetileg Boleszló lengyel hercegnek szánt koronát s talán ekkor ajándékozta neki azt a Krisztus keresztjéből készült fakeresztet, melyre állami ügyekben még 1151-ben is esküdtek.

A nép Esztergomban örömmel szemlélte megkoronáztatását, az egyházi és világi urak pedig megjelentek a királytól hirdetett gyűlésen, hogy világi törvényekkel egészítsék ki az egyháziakat.

Az első törvények főképp a hitszegést, gyilkosságot, fajtalaniséget, nőrablást, a rab-szolgának ura akarata ellenére való fölszabadítását, a lopás rettentő és ocsmány vét-két, szóval a vagyon ellen elkövetett vétsé-geket s a bűbájosságot kívánták korlátozni s követelték a vasárnap megülnését, a bűnt s egyáltalában az egyházi törvények megtar-tását.

Ez ellen elsősorban az utolsó magyar-törzsfőnök, az erdélyi Gyula vétett, ki a ke-resztény vallást s vele a modern államot nem akarta elismerni s Keán besenyő vezérrel szövetségre lépve, 1003-ban föllázadt.

István rajta tört, megverte, fiaival együtt elfogta, őket a keresztény vallás fölvételére birta, Erdélyt szorosabban csatolta az anya-országhoz s Gyula fejedelem székhelyén püspökséget alapított.

Jóval később más alakban fenyegette a vallási kérdés István uralmát. Dél felől, hol a Maros, Tisza, Duna közében. Ajtony ke-resztény lett ugyan, de görög-keleti s görög segítségre támaszkodva, függetlenségre tö-rekedett.

István 1028-ban őt is leverte, területét szorosabban csatolta az anyaországhoz és Marosvárt püspökséget állított föl.

Uj székvárosává a király Fejérvárt tette, hol nagyszerű bazilikát épített s káptalant és iskolát állított.

A várak, falvak népességét beköltözők is emelték.

Tömegesen kivégeztette István azokat, kik egyszer 60 besenyőt kiraboltak és töb-bet közülök meggyilkoltak.

Annál szívesebben fogadta a nyugati ki-vándorló parasztokat, kézműveseket, keres-kezőket és mindenben segítette az átutazó idegeneket; magyarjaink elszállásolásáról Rómában, Konstantinápolyban és Jeruszá-lemben is gondoskodott.

Az első vásárok tartását ő rendelte el.

Háboruskodás mellett is egyre szelidül-tek a nemzet erkölcsi s átalakulni kezdett a társadalom, ha még nem különült is el ren-dekről. Ezeknek alapját is megvetette az egyéni tulajdon elvének érvényesítése.

A magántulajdon, a királyság, a várme-gyék megalapítása, az egyház, honvédelem

szervezése, a társadalom új irányba terelése évek nehéz munkája volt, mely után pihenni, egyuttal azonban dinasztiaja sorsát biztosí-tani vágyott.

Utódául Pétert ajánlván az uraknak, 1038-ban, Nagyboldogasszony napján halt meg Székesfehérvárott, nehéz márvány ko-

porsóban temették el s a krónikák szerint 3 évig gyászolta a nemzet.

Emlékét 12 Szent István s 30 Szentki-rály nevű helység örökíti. Jobb kezét — a szent Jobb — a budapesti királyi Zsigmond kápolnában, hermáját a zágrábi érseki szé-kesegyházban őrzik.

Szerbia délről is el van zárva.

Szerbia csapdában már! Onnan kap-ja a kegyelemdőfést, ahonnét egyáltalán nem is várta. Az albánok ugyanis kibékül-tek fejedelmükkel és Szerbia ellen támad-tak. Az albán seregek előrenyomultak és Üszküiből fenyegetik. Utközben föllázitot-ták a macedónokat és Ujszerbiából kiüz-ték Nis felé a szerbeket. Szófia-i jelentés szreint Szerbia halálgűrűben van: min-den oldalról körülvéve, talán az üszkübi tápvonal is el van vágva. Ugyanis az üsz-küb—szaloniki vasuti vonalon át élelmez-ték a görög segítséggel Szerbiát és ha az üszkübi vonalt elvágják, úgy Szerbia éhen vesz, vagy pedig igen rövid időn belül le-teszi a fegyvert. A sors keze még soha nem fojtott meg országot olyan gyorsan, mint most Szerbiát, — igaz, hogy a világtörté-nelem se tud mutatni még egy ilyen hit-vány — direkt orgyilkos — nemzetet.

A montenegróiak, Szerbia „testvérei“, nagyon is mostoha testvérként „harcol-nak“. Annyi történik, hogy egyszer-két-szer ki akarnak törni kopár kis tanyájuk-ból, de egyszerűen visszavetik őket csapa-taink. Szerbia másik „segítői“, a görögök csupán üzletileg támogatták a szerbeket, élelmezték őket, de egy katonát se mertek fölvonultatni a monarchia ellen való harc-ra. A görög bandákkal minden jel szerint a törökök fognak leszámolni. Törökország fővárosából kiutasítottak már minden gö-rögöt és az egész ozmán birodalomban ez lesz a sorsuk. Ez föltétlenül ok arra, hogy Görögország hadat üzenjen Törökország-nak. Testvér nemzetünk különben az orosz ellen is bátran lépett föl, annyira, hogy Konstantinápolyban minden pillanatban várják Oroszország hadüzenetét s mond-hatni: örömmel várják. Ha Oroszország a Dardanellák miatt háboruba keveredik Tö-rökországgal, úgy Anglia és Franciaország

is háborus állapotba kerül vele. S mivel az entente hatalmak fötörekvése a Dardanel-lák áttörésére irányul, így nagyon helyes volt Törökországtól, hogy megvásárolta a németek két kiváló páncélos cirkálóját. A megerősített hajóhada sikerrel veszi föl a küzdelmet minden ellenfelével, a Boszpo-ruszt és Dardanellákat áttörni nem fogják. A monarchia ifju hajóhada szintén bátran veszi föl vizein a küzdelmet. A jelekből itél-ve tehát Törökország harcol legközelebb Németország és a mi oldalunkon..

Az északi harcterről írva, mint ör-vendetes tényt emeljük ki, hogy az osztrák és magyar katonák óriási menetelési ké-pességükről tesznek bizonyosságot. Csak úgy söpri-k maguk elői az oroszokat és egy-másután foglalják a községeket és városo-kat, úgy annyira, hogy sokkal beljebb va-gyunk orosz területen, mint diadalmas szö-vetségesünk, a német katonák és hogy ha katonáink így haladnak, legalább akkorra érünk Varsóba, mint a szövetségesünk. Egész Lengyelország határtalan lelkesé-désben él.

Az oroszok máris tudják, hogy nem-csak Lengyelországot nem tarthatják, ha-nem fővárosukat, Szentpétervárt sem. Az orosz cár gyáván menekült el fővárosából és családjával együtt utban van Moszkva felé. Szentpétervár egyik erősségét, Vilo-got lerombolták és a hozzá vezető husz kilométer területet is rommá tették. Szent-pétervár nem sokáig lesz már orosz terület és e főváros elestével fölszabadul a ma-gyar testvérnemzete, a finn is!

Az orosz cári birodalom a belső láz-tól is pusztul. Ma hír érkezett arról, hogy a hires fekete-tengeri haditengerészet is-mét föllázadt és fölguyította Odessza ki-kötővárost. Szebasztopolból, a legerősebb dél-orosz városból kiviszik az ágyukat, ál-